

Bijdrage van Sigrid van Aken aan het Voorjaarsforum van Natuurmonumenten, vrijdag 31 maart 2017

Beste vrienden, dames en heren, een zaal vol vrienden van Natuurmonumenten, vol actieve strijders voor een groen en gezond Nederland.

Ik sta hier mede namens de miljoenen Nederlandse huishoudens die meespelen in een van de Nationale Goede Doelen Loterijen.

Onze loterijen zijn geboren uit - zoals dat heet - 'privaat initiatief' en hebben als doel fondsen te werven voor goede doelen en bekendheid te geven aan hun werk. Het gaat daarbij om structurele, meerjarige steun, en de jaarlijkse bijdrage kan vrij besteed worden door de begunstigden.

Van het Aids Fonds tot de Leprastichting, van de European Climate Foundation tot de Waddenvereniging, van Amnesty International tot het Rode Kruis. De bijdrage van de Postcode Loterij deelnemers gaat naar zo'n 110 organisaties en 1000en projecten in en buiten Nederland. 25 jaar geleden was Natuurmonumenten één van de eerste - zogeheten - beneficiënten.

Met dank aan de miljoenen deelnemers aan de Postcode Loterijen in Nederland maar ook in Zweden, Groot-Brittannië en Duitsland, zijn wij inmiddels uitgegroeid tot de 3e grootste private donor ter wereld (na de Bill en Melinda Gates Foundation). Daar zijn we best een beetje trots op.

We staan in de wereld voor heel grote veranderingen. Als we niet zuiniger omgaan met deze aarde, dan ziet het er slecht uit voor ons en nog slechter voor de generaties na ons. We moeten minder energie gebruiken, overschakelen op duurzame energiebronnen, de rijkdom in de wereld eerlijker verdelen: ach, u weet het allemaal net zo goed als ik.

Ook dat dit alles radicale veranderingen vergt in de manier waarop we gewend zijn te leven.

Wij geloven dat die noodzakelijke veranderingen beginnen bij maatschappelijke organisaties. Veel meer dan bij overheid en bedrijfsleven, die zijn te vaak gebaat bij de status quo of kunnen simpelweg deze verander-rol niet invullen.

Wij geloven in het organiseren en ondersteunen van tegenkracht. Aan steun voor voortrekkers, vernieuwers en helpers. We steunen organisaties die uitblinken als de actievoerders: gericht op het tegengaan van misstanden; de helpers: die zich bekommeren om mens en dier; de bewakers: die zorgen voor de vrije geest en mensenrechten en de aanjagers: van nieuwe initiatieven, zoals deze winnaars van onze jaarlijkse Green Challenge, veelal social entrepreneurs. Al deze initiatieven zetten de echte veranderingen in gang.

En dit is ook meteen mijn inleiding tot de vraag wat wij graag in het Regeerakkoord terug willen zien.

Wat ons betreft moet een nieuw regeerakkoord een visie op filantropie bevatten. Een visie op hoe we omgaan met het eigen initiatief van al die Nederlanders die zich inzetten voor een betere samenleving. En hoe we omgaan met de personen en organisaties die dat eigen initiatief steunen, zoals de goede doelen loterijen.

Nederland telt miljoenen mensen die bereid zijn maatschappelijke organisaties een steuntje in de rug te geven. Met geld; in totaal geven wij bijna vier en een half miljard aan goede doelen per jaar. Nederlanders dragen bv massaal bij aan hulpacties (deze week nog hebben we ruimhartig voor de enorme hongersnood in Afrikaanse landen geld gestort op Giro 555, en dat kan nog steeds mocht u daar nog niet aan toegekomen zijn), we laten geld na aan culturele- en gezondheidsfondsen, zijn lid van de dierenbescherming en van natuurorganisaties. Bij de ruim honderd grote en landelijke organisaties - vele hier aanwezig - hebben we het over maar liefst 3,6 miljoen leden! (daar zouden politieke partijen hun vingers bij aflikken)

Behalve geld geven Nederlanders ook tijd en aandacht. Nederland scoort in Europa het hoogst op sociale participatie, zoals het helpen van anderen en de inzet voor charitatieve instellingen. Bijna zes miljoen Nederlanders besteedt gemiddeld een dagdeel in de week aan vrijwilligerswerk.

De inzet van burgers die bereid zijn verder te gaan, en hun geld of tijd te geven voor het zelf opzetten van maatschappelijke initiatieven is van een onschatbare waarde voor een samenleving. Ze doen dit uit eigen initiatief, en met overgave. Dat vergt vaak moed en volharding. Dat zijn voortrekkers, vernieuwers en helpers. Ze doen het samen - een bindend element in een wereld van tegenstellingen. Een cadeau voor de overheid, zou je zeggen!

Om al deze redenen pleit ik ervoor dat het nieuwe kabinet een visie presenteert op filantropie. Filantropie als thema valt nu onder het Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen van het ministerie van V&J, onder de afdeling met de fraaie naam: Directie Beschermen, Aanpakken en Voorkomen. Dat beschermen spreekt me nog wel aan, maar aanpakken en voorkomen? Het moet niet veel gekker worden.

Die visie van het kabinet zou wat mij betreft dus twee dingen betekenen.

Ten eerste, dat filantropie in Nederland voortaan de erkenning, zorg en aandacht krijgt van het hoogste niveau in het kabinet - van de minister president zelf. Het moet weg uit de hoek van criminaliteit; onderbrengen bij Algemene Zaken is de enige logische stap.

De visie op filantropie moet zorgen voor de juiste voorwaarden. Zodat al deze initiatieven in de samenleving kunnen bloeien en groeien. Dus reguleren en handhaven, juist voorkomen van onnodige regels en het verder bevorderen van onze geef-cultuur. Waardoor bijvoorbeeld het besturen van een ANBI wordt gestimuleerd in plaats van ontmoedigd en bij de vernieuwing van ons belastingstelsel het geven aan goede doelen nog aantrekkelijker wordt gemaakt.

Ten tweede, in deze visie op filantropie past ook dat het kabinet fondsenwerving voor de samenleving als hoofddoelstelling van het kansspelbeleid maakt. Temeer omdat het fenomeen goede doelen loterij onlangs zelfs de status van **Immaterieel Cultureel Erfgoed** van UNESCO heeft verkregen. De erkenning van een rijke, en nog springlevende traditie.

En dit brengt mij dan tot de volgende stellingen die u als strijders voor een groen en gezond Nederland hopelijk kunt omarmen:

- Nederland is gebaat bij een kabinetsvisie op filantropie die versterking van de sector en een stimulerend geefklimaat bevordert;
- Fondsenwerving voor de samenleving zou hoofddoelstelling van het loterijbeleid moeten zijn.

Dank voor uw aandacht! En Natuurmonumenten, gefeliciteerd met een sterk Maatschappelijk Regeerakkoord!